

<p>Nazwa projektu Projekt ustawy o wykonywaniu niektórych czynności organu centralnego w sprawach rodzinnych z zakresu obrotu prawnego na podstawie prawa Unii Europejskiej i umów międzynarodowych</p> <p>Ministerstwo wiodące i ministerstwa współpracujące Ministerstwo Sprawiedliwości</p> <p>Osoba odpowiedzialna za projekt w randze Ministra, Sekretarza Stanu lub Podsekretarza Stanu Michał Wójcik – Sekretarz Stanu</p> <p>Kontakt do opiekuna merytorycznego projektu Robert Kowalczyk – główny specjalista w Departamencie Legislacyjnym tel. (22) 52 12 209</p>	<p>Data sporządzenia 14.07.2017 r.</p> <p>Źródło: Wniosek komórki merytorycznej.</p> <p>Nr w wykazie prac: UD 123</p>
--	--

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

1. Jaki problem jest rozwiązywany?

Usprawnienie postępowań sądowych oraz określenie uprawnień i obowiązków polskiego organu centralnego w sprawach objętych:

- Europejską Konwencję sporządzoną w Luksemburgu dnia 20 maja 1980 r. *o uznawaniu i wykonywaniu orzeczeń dotyczących pieczy nad dzieckiem oraz o przywracaniu pieczy nad dzieckiem* (Dz. U. z 1996 r. poz. 134 i 135 oraz z 1997 r. poz. 196),

- Konwencję haską z dnia 25 października 1980 r. *dotyczącą cywilnych aspektów uprowadzenia dziecka za granicę* (Dz. U. z 1995 r. poz. 528 oraz z 1999 r. poz. 1085), dalej „konwencja haska z 1980 r.”,

- Konwencję haską z dnia 19 października 1996 r. *o jurysdykcji prawie właściwym uznawaniu, wykonywaniu i współpracy w zakresie odpowiedzialności rodzicielskiej oraz środków ochrony dzieci* (Dz. U. z 2010 r. poz. 1158), dalej „konwencja haska z 1996 r.”,

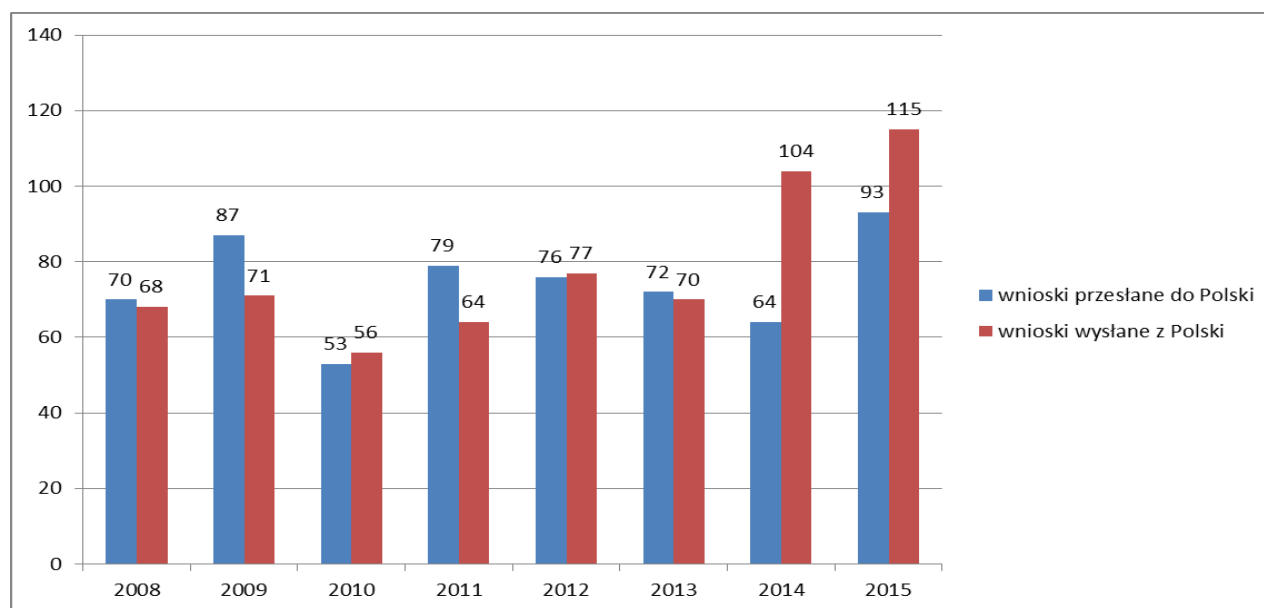
- rozporządzeniem Rady (WE) nr 2201/2003 z dnia 27 listopada 2003 r. *o jurysdykcji oraz uznawaniu i wykonywaniu orzeczeń w sprawach małżeńskich oraz w sprawach dotyczących odpowiedzialności rodzicielskiej*, uchylającym rozporządzenie nr 1347/2000 (Dz. Urz. UE L. 338 z 23.12. 2003 r., str. 1 – Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 19, t. 6, str. 243, z późn. zm.), dalej „rozporządzenie Rady (WE) nr 2201/2003”.

Wskazana wyżej Europejska Konwencja sporządzona w Luksemburgu z 1980 r. stanowi pierwszy akt prawa międzynarodowego, który z założenia miał przeciwdziałać negatywnym skutkom transgranicznych uprowadzeń i zatrzymań dzieci. Zgodnie z treścią Konwencji, orzeczenie o pieczy nad dzieckiem (obejmujące także kontakty z dzieckiem) lub o przywróceniu pieczy nad dzieckiem wydane przez państwo-stronę Konwencji jest respektowane i wykonywane przez innych jej sygnatariuszy, po przeprowadzeniu w tym przedmiocie regulowanego przez Konwencję postępowania uproszczonego.

W przypadku przywołanej konwencji haskiej z 1980 r., celem regulacji jest przeciwdziałanie negatywnym skutkom międzynarodowego uprowadzenia lub zatrzymywania dziecka oraz ochrona prawa do odwiedzin dziecka przyznanego określonej osobie przez prawo państwa-miejsca stałego pobytu dziecka, naruszonego wskutek uniemożliwienia lub utrudnienia jego wykonywania. Postępowanie wszczęte na podstawie przepisów wyżej wymienionej konwencji ma doprowadzić do przywrócenia stanu faktycznego i prawnego jaki istniał przed jego bezprawnym naruszeniem.

Pozostałe przywołane akty stanowią zbiór przepisów regulujących zasady wydawania, uznawania i wykonywania orzeczeń zapadłych w tego typu sprawach na poziomie międzynarodowym i unijnym.

Dane statystyczne obrazujące ilość wniosków prowadzonych w trybie konwencji haskiej z 1980 r. wskazują na wzrost ilości wniosków składanych w tym trybie.

Kraje do których i z których najczęściej przesyłane są wnioski przedstawiono poniżej:

- wnioski przesłane do Polski

- wnioski wysłane z Polski

93

115

Albania	-	1
Australia	-	1
Belgia	3	2
Brazylia	1	1
Cypr	-	1
Dania	2	-
Francja	4	3
Hiszpania	4	-
Holandia	4	7
Hong-Kong	1	-
Irlandia	6	3
Islandia	-	1
Kanada	-	1
Niemcy	15	30
Norwegia	3	7
Stany Zjednoczone	4	2
Szwajcaria	1	2
Szwecja	2	1
Ukraina	2	-
Węgry	1	-
Włochy	10	5
Wielka Brytania	30	47

2. Rekomendowane rozwiązanie, w tym planowane narzędzia interwencji, i oczekiwany efekt

W celu uregulowania przedmiotowego zagadnienia konieczna jest nowelizacja ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. - *Kodeks postępowania cywilnego* (Dz.U. z 2016 r. poz. 1822, z późn.zm.), zwanej dalej „k.p.c.” oraz niektórych innych ustaw, regulujących postępowanie w przedmiotowym zakresie.

Projekt przewiduje między innymi:

- 1) powierzenie rozpoznawania spraw dotyczących bezprawnego uprowadzenia lub zatrzymania osoby podlegającej władzy rodzicielskiej lub pozostającej pod opieką prowadzonych na podstawie konwencji haskiej z 1980 r. jednemu sądowi okręgowemu z obszaru danej apelacji jako sądowi I instancji, co spowoduje przyspieszenie postępowań oraz pozytywnie wpłynie na profesjonalizm ich rozpoznawania;
- 2) wdrożenie norm dopuszczających uzyskiwanie zgody udzielanej przez polski sąd opiekuńczy na umieszczenie w pieczy zastępczej dziecka przez sąd lub organ innego państwa członkowskiego UE lub strony konwencji haskiej z 1996 r.;
- 3) wprowadzenie regulacji mających na celu usprawnienie wykonywania orzeczeń o odebraniu dziecka;
- 4) wprowadzenie przymusu adwokacko-radcowskiego w postępowaniach w sprawach o odebranie osoby podlegających władzy rodzicielskiej lub pozostającej pod opieką prowadzonych na podstawie konwencji haskiej z 1980 r.;
- 5) określenie trybu uzyskiwania danych o potencjalnej rodzinie zastępczej i zasad pobytu w pieczy zastępczej w ramach nowelizacji k.p.c. oraz ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej;
- 6) przyznanie Sądowi Apelacyjnemu w Warszawie kompetencji do rozpoznawania apelacji od postanowień sądów okręgowych dotyczących bezprawnego uprowadzenia lub zatrzymania osoby podlegającej władzy rodzicielskiej lub pozostającej pod opieką wydawanych w postępowaniu prowadzonym na podstawie konwencji haskiej z 1980 r., co umożliwi pełną realizację prawa do sądu oraz wyczerpanie krajowej drogi odwoławczej;
- 7) przyznanie Ministrowi Sprawiedliwości-Prokuratorowi Generalnemu, Rzecznikowi Praw Obywatelskich oraz Rzecznikowi Praw Dziecka uprawnienia do wniesienia skargi kasacyjnej do Sądu Najwyższego w sprawach dotyczących bezprawnego uprowadzenia lub zatrzymania osoby podlegającej władzy rodzicielskiej lub pozostającej pod opieką,
o których mowa w konwencji haskiej z 1980 r.;
- 8) umocowanie kuratora i Policji do efektywnego odebrania dziecka w przypadku jego ukrycia oraz przeprowadzania czynności mających na celu ujawnienie miejsca jego przebywania;
- 9) uprawnienie Policji do przetwarzania danych osób, których dotyczy postanowienie o odebraniu osoby podlegającej władzy rodzicielskiej lub pozostającej pod opieką oraz osób zobowiązanych postanowieniem do jego wykonania, a także tych, wskazanych we wniosku jako osoby, które dokonały uprowadzenia lub zatrzymania dziecka lub je ukrywają;
- 10) zmian mających na celu poprawę pracy kuratorów i czynności wykonywanych przez nich na potrzeby przedmiotowych postępowań;
- 11) zwiększenie uprawnień Ministra Sprawiedliwości jako organu centralnego poprzez możliwość uzyskiwania informacji o miejscu pobytu dziecka także za pośrednictwem Policji;
- 12) określenia trybu postępowania przed polskim organem centralnym.

Projektowane rozwiązania zmierzają do ochrony dobra dziecka i poprawy skuteczności wykonywania orzeczeń w przedmiocie powrotu dziecka za granicę lub odmowy takiego powrotu. Należy także podkreślić znaczenie niniejszego projektu dla obywateli, którzy właśnie w tak ekstremalnych okolicznościach powinni doświadczać natychmiastowej możliwości ochrony swych praw.

3. Jak problem został rozwiązany w innych krajach, w szczególności krajach członkowskich OECD/UE?

Państwa, strony konwencji zobowiązały się do podjęcia wszelkich stosownych środków dla zapewnienia w granicach ich

terytoriów realizacji celów konwencji. W tym celu wykorzystają one środki prawne dostępne w ich systemach prawnych.

Zakładane zmiany polskiego k.p.c. przewidują powierzenie rozpoznawania spraw z zakresu konwencji haskiej z 1980 r. dotyczących bezprawnego uprowadzenia lub zatrzymania dziecka wybranym sądom okręgowym i jednemu sądowi apelacyjnemu, co pozwoli na specjalizację sędziów jak i koncentrację dostępności tłumaczy i profesjonalnych pełnomocników.

Zbliżone rozwiązanie występuje również między innymi w systemach prawnych krajów – stron wyżej wymienionej konwencji:

- w Niemczech istnieje sądownictwo specjalistyczne. Organ centralny może złożyć wniosek w jednym z 22 sądów specjalistycznych, to znaczy wyznaczonych do rozpatrywania spraw z zakresu konwencji.
- w Szwecji również istnieją wyspecjalizowane organy sądowe do rozpatrywania spraw z zakresu tej konwencji. Wskazane są trzy sądy na różnych szczeblach instancji.
- na Węgrzech powołano dwuinstancyjne sądownictwo specjalistyczne.
- w Wielkiej Brytanii sądownictwo specjalistyczne istnieje na szczeblu centralnym. Przewidziano funkcjonowanie po jednym sędziem w każdej z części Zjednoczonego Królestwa.
- Szwajcaria przewiduje specjalistyczne uregulowania w zakresie właściwości sądów do postępowań w oparciu o konwencję haską z 1980 r. Sprawy rozpatrują sądy najwyższe w poszczególnych kantonach (1 instancja) oraz Federalny Sąd Najwyższy (2 instancja).

W Szwajcarii funkcjonuje przymus adwokacki dla stron postępowania. Natomiast w Niemczech, Szwecji, na Węgrzech i w Wielkiej Brytanii brak jest przymusu adwokackiego w tych sprawach. Warto zaznaczyć, że jest on jednak rekomendowany.

Również problematyka zapobiegania ukrywaniu się uczestnika postępowania z dzieckiem, w poszczególnych krajach została uregulowana odmiennie dla poszczególnych krajów. Prawodawstwo niemieckie, szwedzkie, brytyjskie i szwajcarskie przewiduje szeroką gamę uprawnień w zakresie środków zabezpieczających. Znajduje się wśród nich również nałożenie przez organ prowadzący postępowanie obowiązku złożenia paszportu dziecka, a także uczestnika postępowania. Jedynie na Węgrzech nie przewiduje się możliwości zabezpieczenia przed ukrywaniem się uczestnika postępowania z dzieckiem.

4. Podmioty, na które oddziałuje projekt

Grupa	Wielkość	Źródło danych	Oddziaływanie
Dzieci objęte ochroną przewidzianą konwencją haską z 1980 r.	Rocznie z Rzeczypospolitej Polskiej i do Rzeczypospolitej Polskiej kierowanych jest ok. 100 wniosków w sprawach prowadzonych w trybie konwencji haskiej z 1980 r. Z uwagi na zwiększoną migrację należy przyjąć, że liczba ta wzrośnie do ok. 300 dzieci rocznie.		Przeciwdziałanie negatywnym skutkom międzynarodowego uprowadzenia lub zatrzymania dziecka.
Minister Sprawiedliwości-			Umożliwienie złożenia skargi

Prokurator Generalny			kasacyjnej w przedmiotowych sprawach oraz zwiększenie uprawnień w zakresie pozyskiwania informacji. Przyznanie funkcji organu centralnego, wykonującego zadania przewidziane w konwencjach i rozporządzeniu wskazanych w pkt 1 OSR.
Rzecznik Praw Obywatelskich, Rzecznik Praw Dziecka			Umożliwienie złożenia skargi kasacyjnej w przedmiotowych sprawach.
Strony postępowania	Rocznie z Rzeczypospolitej Polskiej i do Rzeczypospolitej Polskiej kierowanych jest ok 100 wniosków w sprawach prowadzonych w trybie wyżej wymienionych konwencji.		Poprawa skuteczności wykonywania orzeczeń w przedmiocie zwrotu dziecka za granicę lub odmowy takiego zwrotu.
Osoby wykonujące zawód adwokata	16 016	Dane MS (stan na dzień 31.12.2016 r.)	Wprowadzenie przymusu adwokacko-radcowskiego w sprawach o odebranie osób podlegających władzy rodzicielskiej lub pozostających pod opieką, prowadzonych na podstawie konwencji haskiej z 1980 r.
Osoby wykonujące zawód radcy prawnego	32 299	Dane MS (stan na dzień 31.12.2016 r.)	Wprowadzenie przymusu adwokacko-radcowskiego w sprawach o odebranie osób podlegających władzy rodzicielskiej lub pozostających pod opieką, prowadzonych na podstawie konwencji haskiej z 1980 r.
Sądy powszechne	317 SR 45 SO 11 SA SN	Rocznik Statystyczny Rzeczypospolitej Polskiej 2016 (GUS)	Zwiększenie obowiązków informacyjnych sądów. Koncentracja rozpoznawania spraw wszczętych na podstawie konwencji haskiej z 1980 r. w przedmiocie odebrania osoby podlegającej władzy rodzicielskiej lub pozostającej pod opieką w jednym SO z obszaru danej apelacji. Powierzenie SA w Warszawie rozpoznawania apelacji od postanowień SO ww. sprawach oraz możliwość złożenia skargi kasacyjnej do SN w tych sprawach.
Podmioty uprawnione do odebrania dzieci, które są ukrywane przez osoby zobowiązane do ich wydania	W 2015 r. do zespołów kuratorskich wpłynęło 1.249 spraw o odebranie osób podlegających władzy rodzicielskiej, zaś z roku poprzedniego pozostało 91 spraw. Brak jest danych ile spośród osób podlegających przymusowemu odebraniu jest	Ministerstwo Sprawiedliwości (na podstawie sprawozdań sądów powszechnych)	Poprawa skuteczności wykonywania orzeczeń w przedmiocie zwrotu dziecka za granicę lub odmowy takiego zwrotu.

	ukrywanych.		
Kuratorzy sądowi	Kuratorzy rodzinni – 2024,75 etatu	Dane własne Ministerstwa Sprawiedliwości (sprawozdanie z działalności kuratorskiej służ- by sądowej MS-S40R za rok 2016)	Nałożenie dodatkowych obo- wiązków i uprawnień w celu poprawy skuteczności wyko- nywania postanowień o ode- branie osoby podlegającej władzy rodzicielskiej lub po- zostającej pod opieką.
Policja			Nałożenie dodatkowych obo- wiązków i uprawnień w celu poprawy skuteczności wyko- nywania postanowień o ode- branie osoby podlegającej władzy rodzicielskiej lub po- zostającej pod opieką.
Jednostki samorządu tery- torialnego	380 samorządów powia- towych		Określenie sposobu finanso- wania pobytu (i dowozu) dzie- ci w pieczy zastępczej umiesz- czonych w polskiej pieczy zastępczej przez sądy obcych państw – jako zadanie zlecone z zakresu administracji rządo- wej.

5. Informacje na temat zakresu, czasu trwania i podsumowanie wyników konsultacji

Projekt ustawy został zamieszczony w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie Ministerstwa Sprawiedliwości, stosownie do wymogów art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz.U. z 2017 r. poz. 248) oraz zgodnie z § 52 ust. 1 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M.P. z 2016 r. poz. 1006 i 1204) projekt został udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej Rządowego Centrum Legislacji.

Projekt ustawy został przekazany do zaopiniowania:

- 1) Krajowej Radzie Sądownictwa;
- 2) Pierwszemu Prezesowi Sądu Najwyższego;
- 3) Generalnemu Inspektorowi Ochrony Danych Osobowych.

Projekt ustawy został przekazany do konsultacji:

- 1) prezesom sądów apelacyjnych;
- 2) Stowarzyszeniu Sędziów Rodzinnych w Polsce;
- 3) Stowarzyszeniu Sędziów „Themis”;
- 4) Stowarzyszeniu Sędziów Polskich „Iustitia”;
- 5) Stowarzyszeniu Sędziów Rodzinnych „Pro Familia”;
- 6) Ogólnopolskiemu Stowarzyszeniu Asystentów Sędziów;
- 7) Ogólnopolskiemu Stowarzyszeniu Referendarzy Sądowych;
- 8) Krajowej Radzie Kuratorów;
- 9) Rzecznikowi Praw Obywatelskich;
- 10) Rzecznikowi Praw Dziecka;
- 11) Fundacji Court Watch Polska;
- 12) Fundacji Dajemy Dzieciom Siłę;
- 13) Fundacji Panoptykon;

14) Porozumieniu Samorządów Zawodowych i Stowarzyszeń Prawniczych;

15) Krajowej Radzie Radców Prawnych;

16) Naczelnej Radzie Adwokackiej.

W toku konsultacji publicznych i opiniowania w nadesłanych stanowiskach uwagi zgłosili: Sąd Najwyższy, Krajowa Rada Sądownictwa, Generalny Inspektor Danych Osobowych, Prezes Sądu Apelacyjnego w Warszawie, Rzecznik Praw Dziecka, Rzecznik Praw Obywatelskich, Krajowa Rada Kuratorów, Naczelna Rada Adwokacka oraz Fundacja Dajemy Dzieciom Siłę. Część uwag została uwzględniona. Uwagi omówiono w raporcie z konsultacji publicznych i opiniowania.

6. Wpływ na sektor finansów publicznych

(ceny stałe z 2017 r.)	Skutki w okresie 10 lat od wejścia w życie zmian [mln zł]											
	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	Łącznie (0-10)
ROK	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	
Dochody ogółem	0,00	0,48	0,54	0,56	0,58	0,61	0,63	0,65	0,68	0,71	0,74	6,18
Budżet państwa	0,00	0,19	0,21	0,21	0,22	0,22	0,23	0,23	0,24	0,25	0,25	2,25
ZUS	0,00	0,14	0,16	0,16	0,17	0,18	0,19	0,20	0,20	0,21	0,22	1,83
NFZ	0,00	0,07	0,08	0,09	0,09	0,10	0,10	0,11	0,11	0,12	0,12	0,98
JST	0,00	0,07	0,08	0,08	0,09	0,09	0,10	0,10	0,11	0,11	0,12	0,94
FP	0,00	0,01	0,02	0,02	0,02	0,02	0,02	0,02	0,02	0,02	0,02	0,18
Wydatki ogółem	0,00	11,68	11,71	11,79	11,88	11,97	12,07	12,17	12,27	12,39	12,51	120,42
Budżet państwa	0,00	11,68	11,71	11,79	11,88	11,97	12,07	12,17	12,27	12,39	12,51	120,42
utworzenie 21 stanowisk pracy - (utworzenie jednego stanowiska 9000 zł)	0,00	0,19	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,19
wynagrodzenia z pochodnymi dla 7 etatów sędziowskich oraz dwr, ZFŚS	0,00	1,03	1,17	1,23	1,30	1,37	1,45	1,53	1,61	1,70	1,80	14,18
wynagrodzenia z pochodnymi dla 14 etatów urzędniczych oraz dwr, ZFŚS	0,00	0,74	0,82	0,84	0,86	0,88	0,90	0,92	0,94	0,97	0,99	8,86
Wydatki związane z umieszczeniem dzieci w polskiej pieczy zastępczej na podstawie orzeczenia obcego sądu	0,00	9,72	9,72	9,72	9,72	9,72	9,72	9,72	9,72	9,72	9,72	97,20
Saldo ogółem	0,00	-11,20	-11,17	-11,23	-11,30	-11,36	-11,44	-11,52	-11,59	-11,68	-11,77	-114,24
budżet państwa	0,00	-11,49	-11,50	-11,58	-11,66	-11,75	-11,84	-11,94	-12,03	-12,14	-12,26	-118,17
ZUS	0,00	0,14	0,16	0,16	0,17	0,18	0,19	0,20	0,20	0,21	0,22	1,83
NFZ	0,00	0,07	0,08	0,09	0,09	0,10	0,10	0,11	0,11	0,12	0,12	0,98
JST	0,00	0,07	0,08	0,08	0,09	0,09	0,10	0,10	0,11	0,11	0,12	0,94
FP	0,00	0,01	0,02	0,02	0,02	0,02	0,02	0,02	0,02	0,02	0,02	0,18

Źródła finansowania

Wprowadzenie wskazanych regulacji spowoduje zwiększone wydatki dla budżetu państwa w części 15 „Sądy Powszechne”, z uwagi na potrzebę stworzenia nowych etatów orzeczniczych oraz urzędniczych do obsługi spraw objętych materiają projektowanych regulacji.

Wydatki na finansowanie pobytu dzieci w pieczy zastępczej umieszczonych w polskiej pieczy zastępczej przez sądy obcych państw (w tym dowozu i ewentualnie powrotu) są nowym zadaniem wynikającym z międzynarodowych zobowiązań Rzeczypospolitej Polskiej. Z uwagi na fakt, że średni koszt utrzymania dziecka w pieczy zastępczej wynosi ok. 2700 zł miesięcznie, a rocznie ok. 300 dzieci jest umieszczanych w polskiej pieczy zastępczej przez sądy zagraniczne, oznacza to, że łączny koszt finansowania pobytu i transportu dzieci umieszczonych w polskiej pieczy zastępczej

	<p>przez sądy obcych państw wyniesie ok. 9,72 mln zł rocznie.</p> <p>Koszt pobytu i transportu dzieci umieszczonych w polskiej pieczy zastępczej będzie finansowany w ramach zwiększonych o 9,72 mln zł rocznie środków zabezpieczonych w rezerwie celowej poz. 53 – Środki na finansowanie lub dofinansowanie zadań wynikających z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (w tym na prowadzenie ośrodków adopcyjnych oraz finansowanie pobytu dzieci cudzoziemców w pieczy zastępczej).</p>
Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń	<p>Zmiana obciążenia zadaniami Ministra Sprawiedliwości w związku z pełnieniem funkcji organu centralnego na gruncie proponowanych rozwiązań zostały wskazane w pkt 2 OSR, a ich szczegółowe omówienie znalazło się w uzasadnieniu do przedmiotowego projektu. Z uwagi na niewielką prognozowaną liczbę spraw regulowanych przez proponowane unormowania, wykonywanie obowiązków z tego tytułu nie wpłynie w sposób istotny na pracę Ministerstwa Sprawiedliwości, a tym samym nie będzie generować dodatkowych kosztów.</p> <p>W wyniku wejścia w życie projektowanej ustawy sprawy prowadzone na podstawie konwencji haskiej z 1980 r. będą rozpatrywane w pierwszej instancji w jedenastu sądach okręgowych. Konieczność skierowania nowych etatów do sądów okręgowych i Sądu Apelacyjnego w Warszawie ma na celu zapewnienie potencjału orzeczniczego jednostkom, które sprawy te będą rozpatrywały po wejściu w życie ustawy. Ustawa nie tworzy bowiem nowej kategorii spraw, a wskazuje inne jednostki (położone wyżej w hierarchii sądownictwa) właściwe do ich rozpoznania. Tym samym zmiana ta spowoduje zwiększenie obciążeń w sądach okręgowych i w jednym sądzie apelacyjnym. Podkreślić też należy, że pomimo, iż sprawy trafią do 11 sądów okręgowych, to zgłoszone potrzeby etatowe dotyczą jedynie 4-5 sądów, do których wpływać będzie najwięcej spraw. Pozostałe sądy okręgowe będą wzmocniane, w dłuższej perspektywie czasowej, etatami funkcjonującymi już w ramach sądownictwa powszechnego.</p> <p>Konieczne jest natomiast wzmocnienie etatowe Sądu Apelacyjnego w Warszawie (o 2 etaty sędziowskie oraz 4 etaty urzędnicze). Jednostka ta jest aktualnie obciążona znacznie powyżej średnich w kraju i dalsze zwiększanie jej kognicji, bez wsparcia kadrowego, grozi jej paraliżem. Powyższe etaty są więc niezbędne dla zachowania sprawności postępowania na tym szczeblu sądownictwa.</p> <p>Potrzeby kadrowe w powyższym zakresie oszacowano na poziomie:</p> <ul style="list-style-type: none">- 5 etatów sędziowskich oraz 10 etatów urzędniczych dla 4-5 sądów I instancji, do których wpływać będzie najwięcej wniosków, oraz- 2 etatów sędziowskich oraz 4 etatów urzędniczych dla jedyne go sądu odwoławczego (Sąd Apelacyjny w Warszawie). <p>Należy wskazać, iż jako podstawy dokonanych wyliczeń przyjęto:</p> <ol style="list-style-type: none">1) dla etatów urzędniczych wynagrodzenia w 2018 r. zostały przyjęte na poziomie 3600 zł, w latach 2019-2027 wynagrodzenia dla urzędników zostały powiększone o wskaźnik inflacji z roku poprzedniego zgodnie z Załoženiami projektu budżetu państwa

na rok 2018 i Propozycją średniorocznych wskaźników wzrostu wynagrodzeń w państwowej sferze budżetowej na rok 2018 oraz informacji o prognozowanych wielkościach makroekonomicznych stanowiących podstawę do opracowania projektu ustawy budżetowej na rok 2018.

Wskaźniki inflacji w latach 2019-2027 zostały przyjęte zgodnie z Wytycznymi Ministra Rozwoju i Finansów dotyczącymi stosowania jednolitych wskaźników makroekonomicznych będących podstawą oszacowania skutków finansowych projektowanych ustaw (Aktualizacja maj 2017 r.),

- 2) dla etatów sędziowskich do wyliczeń dla 2018 r. przyjęto średnie wynagrodzenie sędziego sądu okręgowego w wysokości 11 437,00 zł, natomiast dla sędziego sądu apelacyjnego 13 906,00 zł, co uwzględnia powiększenie wynagrodzeń na rok 2018 o wskaźnik 4,85% – prognozowane przeciętne wynagrodzenie w gospodarce narodowej w drugim kwartale roku 2017 w wysokości 4 214 zł – stosownie do wytycznych Ministra Rozwoju i Finansów do opracowania materiałów do projektu budżetu państwa w części 15 Sądy powszechne. Na kolejne lata przyjęte zostały wskaźniki wynikające z Wytycznych Ministra Rozwoju i Finansów dotyczących stosowania jednolitych wskaźników makroekonomicznych będących podstawą oszacowania skutków finansowych projektowanych ustaw (Aktualizacja maj 2017 r.), na lata 2019-2020 wskaźnik przeciętne wynagrodzenie brutto w gospodarce narodowej, na lata 2021-2027 - wskaźnik tempo wynagrodzenia brutto w gospodarce narodowej - w ujęciu nominalnym.

Wskazane w tabeli wydatki związane z wynagrodzeniami uwzględniają, począwszy od 2019 r., stosowne powiększenia wynagrodzeń pracowników o dodatkowe wynagrodzenie roczne.

Specyfika spraw objętych treścią omawianej regulacji i konwencyjny wymóg ich szybkiego rozpoznania wymagają zapewnienia wyspecjalizowanej kadry orzeczniczej na poszczególnych szczeblach struktury sądownictwa powszechnego. Do kluczowych elementów dla zachowania zalecanego w konwencji haskiej z 1980 r. (a także w projekcie omawianej ustawy) sześciotygodniowego terminu załatwienia sprawy należy potencjalna możliwość natychmiastowego podjęcia czynności w sprawie. Niezbędnym jest ustalenie lub potwierdzenie miejsca pobytu dziecka, przeprowadzenie wywiadu środowiskowego, przeprowadzenie wstępnych rozmów z osobą dokonującą uprowadzenia lub jej bliskimi. Czynności te - co oczywiste - częstokroć muszą być przeprowadzone w bardzo dużej odległości od siedziby sądu właściwego do rozpoznania sprawy (wedle projektu sądu okręgowego orzekającego w miejscowości będącej siedzibą sądu apelacyjnego). Choć podejmowanie tych czynności może częstokroć wiązać się z koniecznością współpracy z sędzią rodzinnym oraz kuratorem danego sądu rejonowego (ze względu na znaczne odległości np. Ostródy od Białegostoku, czy Włocławka od Gdańska), to nie można wykluczyć niezbędności podjęcia pewnych czynności przez sędziego orzekającego w sprawie. W sytuacji takiej oczywistym jest „oderwanie” sędziego od bieżących spraw w ramach jego referatu. Jako niezbędna jawi się również konieczność „specjalizacji” sędziów na wskazanych szczeblach sądownictwa, która może być zapewniona tylko i wyłącznie przez ustalanie takiego zakresu czynności, który zapewni możliwość natychmiastowego zajęcia się

sprawą.

Konsekwencją przydzielenia etatów sędziowskich jest konieczność zapewnienia kadry urzędniczej niezbędnej przy wykonywaniu zadań sędziów. Brak zapewnienia wsparcia etatowego dla wskazanych sądów negatywnie wpłynie na sprawność postępowania w pozostałych sprawach rozpoznawanych przez te jednostki.

Ponadto projekt przewiduje możliwość zwolnienia wnioskodawcy, o którym mowa w przedmiotowym projekcie, z ponoszenia kosztów tłumaczenia wniosków i niezbędnej dokumentacji, w sytuacjach w których wykaże on, że nie może ponieść tych kosztów bez uszczerbku utrzymania koniecznego dla siebie i rodziny, lub w przypadku osoby niebędącej osobą fizyczną, że nie ma dostatecznych środków na ich uiszczenie, jak również samodzielne tłumaczenie przez organ centralny wniosku, pochodzącego z zagranicy, sporządzanego na podstawie przepisów konwencji haskiej z 1996 r. lub rozporządzenia Rady (WE) nr 2201/2003 w sytuacji, w której dobro dziecko może być zagrożone.

Zgodnie z treścią rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 24 stycznia 2005 r.

w sprawie wynagrodzenia za czynności tłumacza przysięgłego (Dz.U. poz. 131, z późn. zm.), wysokość wynagrodzenia tłumacza przysięgłego za sporządzenie poświadczonego tłumaczenia, dokonanego na żądanie sądu, prokuratora, Policji oraz organów administracji publicznej prezentuje się następująco:

1) za stronę tłumaczenia na język polski:

- a) z języka angielskiego, niemieckiego, francuskiego i rosyjskiego - 23 zł,
- b) z innego języka europejskiego i z języka łacińskiego - 24,77 zł,
- c) z języka pozaeuropejskiego posługującego się alfabetem łacińskim - 30,07 zł.
- d) z języka pozaeuropejskiego posługującego się alfabetem niełacińskim lub ideogramami - 33,61 zł;

2) za stronę tłumaczenia z języka polskiego:

- a) na język angielski, niemiecki, francuski i rosyjski - 30,07 zł,
- b) na inny język europejski i na język łaciński - 35,38 zł,
- c) na język pozaeuropejski posługujący się alfabetem łacińskim - 40,69 zł,
- d) na język pozaeuropejski posługujący się alfabetem niełacińskim lub ideogramami - 49,54 zł.

Z uwagi na fakt, iż większość spraw regulowanych przez projektowany akt prawny pochodzić będzie z krajów, w których obowiązują języki wskazane w wyżej wymienionym pkt 1 lit. a, należy założyć, że w największej mierze zastosowanie będzie miała określona tam stawka za stronę tłumaczenia.

Zakładając, że w zależności o potrzeb w danej sprawie (ok. 300 tego rodzaju spraw rocznie), tłumaczenie może obejmować od 1 do 100 lub więcej stron, roczne koszty w tym zakresie mogą kształtować się na poziomie od ok 7 tys. zł do ok.70 tys. zł. Na obecnym etapie trudno zatem jednoznacznie wskazać wysokość tego rodzaju kosztów, a co za tym idzie, nie jest możliwe precy-

zyjne określenie wpływu na budżet państwa w tym zakresie.

Ponadto, projekt ustawy zakłada wprowadzenie przymusu zastępstwa uczestników postępowania w sprawach o odebranie osób podlegających władzy rodzicielskiej lub pozostających pod opieką, prowadzonych na podstawie konwencji haskiej z 1980 r., co przewiduje dodany art. 578² k.p.c.

Szczegółowe zasady ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej z urzędu są przedmiotem regulacji rozporządzeń Ministra Sprawiedliwości:

- z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (Dz. U. z 2016 r. poz. 1714) oraz

- z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego z urzędu (Dz. U. z 2016 r. poz. 1715).

W obu rozporządzeniach § 2 stanowi, że koszty nieopłaconej pomocy prawnej ponoszone przez Skarb Państwa obejmują opłatę ustaloną zgodnie z przepisami danego rozporządzenia oraz niezbędne i udokumentowane wydatki odpowiednio adwokata i radcy prawnego, przy czym zgodnie z § 10 ust. 1 pkt 4 opłata w tego rodzaju sprawach wynosi 120 zł.

Z uwagi na specyfikę spraw regulowanych projektowanym aktem prawnym należy przyjąć, że wprowadzenie przymusu adwokacko-radcowskiego w takich przypadkach nie powinno wywrzeć znaczącego wpływu dla budżetu w przypadku zwolnienia uczestników postępowania od kosztów zastępstwa procesowego, w związku z czym ewentualne koszty z tego tytułu zostaną pokryte w ramach dotychczasowych środków i nie będą generowały dodatkowych obciążeń dla budżetu państwa.

Skutki rozwiązań przewidzianych przedmiotowym projektem ustawy oddziaływać będą także na kuratorów sądowych i nie ograniczą się wyłącznie do postępowań, o których mowa w art. 20. Ich usytuowanie w k.p.c. sprawia, że będą one obowiązywały kuratorów sądowych wykonujących zarządzenie lub orzeczenie sądu również w zakresie jurysdykcji krajowej.

Projektowane przepisy ustawy zakładają możliwość zlecenia zawodowym kuratorom sądowym wywiadów środowiskowych u osób wymienionych we wniosku, o którym mowa w art. 20 oraz w miejscu zamieszkania lub pobytu małoletniego, a także w miejscu zamieszkania potencjalnych kandydatów do pełnienia rodziny zastępczej lub rodzinnego domu dziecka (art. 21 ust. 1 pkt 3 i ust. 2). Nadto przewidują możliwość zlecenia wywiadów środowiskowych kuratorom sądowym u kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka we wszystkich sprawach uwzględnionych art. 579² § 1 k.p.c. oraz przewidują możliwość udziału kuratora sądowego przy czynności przeszukania pomieszczeń przez Policję (art. 579³ k.p.c.).

Z informacji zamieszczonych na stronie Ministerstwa Sprawiedliwości dotyczących liczby wniosków prowadzonych w trybie konwencji haskiej 1980 r. wynika, że ich liczba kształtowała się

w sposób przedstawiony w zamieszczonej poniżej tabeli.

ROK	PRZEKAZANE DO POLSKI	WYSLANE Z POLSKI
2013	72	70
2014	64	104
2015	93	115
2016	105	85

Zakładać należy, że nawet jeśli projekt przewiduje możliwość zlecenia kuratorom sądowym wywiadów środowiskowych przez sąd, to w praktyce wywiady takie będą zlecane w każdej ze spraw z kategorii określonej przepisem.

Na tej podstawie przyjąć można, iż prognozowaną, średnią liczbę wywiadów środowiskowych zleczanych kuratorom sądowym w tej kategorii spraw, odzwierciedlają dane liczbowe uwzględnione w powyższym zestawieniu tabelarycznym.

Ze znacznym wzrostem liczby wywiadów środowiskowych zleczanych przez sąd do wykonania zawodowym kuratorom sądowym łączy się propozycja przewidziana art. 26 pkt 5 projektowanej ustawy, która przewiduje dodanie art. 579³ k.p.c. Tym samym sąd, w każdej sprawie dotyczącej umieszczenia dziecka w rodzinnej pieczy zastępczej, będzie miał możliwość zlecenia kuratorowi sądowemu przeprowadzenia wywiadu środowiskowego w miejscu zamieszkania kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka. Z danych zawartych w sprawozdaniu MS-S16R za rok 2015 wynika, że wpływ spraw o umieszczenie małoletniego w rodzinie zastępczej zamknął się liczbą 4 405 spraw, a z MS-S16/18 w 2016 roku - 4 131 spraw. Można zatem przyjąć, że liczba wywiadów w tej kategorii spraw zleczanych do wykonania kuratorom sądowym będzie stanowiła wielokrotność wpływu, gdyż sąd będzie miał możliwość zlecenia kuratorowi sądowemu zarówno wywiadu w miejscu zamieszkania małoletniego (na zasadach określonych w art. 570¹ k.p.c.), jak i w miejscu zamieszkania kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej (na podstawie projektowanego art. 579³ k.p.c.). Może ona być zatem nawet dwukrotnie wyższa od liczby rocznego wpływu spraw o ustanowienie rodziny zastępczej.

Trudno oszacować obciążenia kuratorów sądowych związane z obecnością podczas wykonywania czynności przeszukania pomieszczeń przez funkcjonariuszy policji. Liczba orzeczeń, w których kuratorzy sądowi wykonywali czynności związane z odebraniem osoby podlegającej władzy rodzicielskiej, na zasadach określonych w art. 598⁶⁻¹² k.p.c., według danych uwzględnionych w statystyce MS-S40, wyniosła odpowiednio 1 249 spraw w roku 2015 i 1 095 spraw w roku 2016. Biorąc pod uwagę trudności, na jakie napotykają kuratorzy sądowi przy wykonywaniu tych orzeczeń, prawdopodobne wydaje się, iż przynajmniej w połowie spośród nich, zajdą okoliczności, które uzasadnią będą dokonanie przeszukania pomieszczeń przez funkcjonariuszy Policji, na zlecenie sądu. Wysoce prawdopodobnym jest również, iż funkcjonariusze Policji korzystać będą z przysługujących im uprawnień do żądania obecności kuratora sądowego przy wykonywaniu tej

czynności. Oznacza to, że kuratorzy sądowi każdego roku uczestniczyliby w około 600 przeszkaniach.

Proponowane unormowania przewidują także zaangażowanie Policji w niektóre działania prowadzone w ramach przepisów projektu. Z uwagi na brak danych dotyczących skali zadaniowania Policji związanych z transgranicznym, bezprawnym uprowadzeniem dziecka lub bezprawnym zatrzymaniem dziecka oraz dużą indywidualizacją sytuacji przymusowego odebrania osoby podlegającej władzy rodzicielskiej przez kuratora sądowego i udzielania pomocy Policji przy tej czynności (bardzo różny czas trwania tej czynności oraz jej częstotliwość), wskazanie nawet przybliżonego czasu służby policjanta oraz jego nakładu pracy we wskazanych sytuacjach napotyka na znaczne trudności.

W odniesieniu do wyliczenia rocznych kosztów realizacji zadań Policji wprowadzonych projektem ustawy, zgodnie z informacją Departamentu Współpracy Międzynarodowej i Praw Człowieka Ministerstwa Sprawiedliwości, przyjęto liczbę rocznie 30 sytuacji udzielania pomocy kuratorowi sądowemu podczas czynności przymusowego odebrania osoby podlegającej władzy rodzicielskiej. Kolejnym całkowicie nowym zadaniem jest dokonanie przez Policję na polecenie sądu przeszukania pomieszczeń i innych miejsc w celu ustalenia miejsca pobytu osoby podlegającej przymusowemu odebraniu. Na chwilę obecną trudno oszacować obciążenie funkcjonariuszy Policji związane z przeszukaniem pomieszczeń na podstawie proponowanego art. 598^{11a} k.p.c. Przepis ten odnosi się do wszystkich sytuacji, w których istnieje trudność z ustaleniem miejsca pobytu osoby podlegającej przymusowemu odebraniu, a nie tylko tych, które wynikają z przepisów prawa międzynarodowego, będących przedmiotem regulacji w projektowanej ustawie. Należy jednakże założyć, że przy realizacji tego typu zadań niezbędny będzie udział co najmniej 2 funkcjonariuszy Policji. W przypadku realizacji zadań wskazanych w art. 19 i art. 21 ust. 3 projektu ustawy, najczęściej będą się one wiązały z koniecznością przemieszczenia się (pieszo lub pojazdem służbowym) w określone miejsce pobytu danej osoby, wykonania czynności zbliżonych do wywiadu środowiskowego, czy też sprawdzenia dostępnych w Policji systemów informatycznych.

Na potrzeby oszacowania kosztów ponoszonych przez Policję związanych ze zwiększeniem nakładu pracy policjantów w związku z projektem ustawy, przyjęto rozwiązanie opierające się na wyliczeniu przeciętnej stawki godzinowej funkcjonariusza Policji, która wyliczana jest na podstawie przeciętnego miesięcznego uposażenia policjantów określonego w rozporządzeniu Rady Ministrów w sprawie wielokrotności kwoty bazowej, stanowiącej przeciętne uposażenie policjantów.

Uwzględniając determinanty szacowania kosztów można przyjąć następujące warianty ich wyliczenia:

- zapewnienie przez Policję pomocy kuratorowi sądowemu podczas czynności przymusowego odebrania osoby podlegającej władzy rodzicielskiej: stawka godzinowa – 26,69 zł x 2 policjantów = 53,38 zł za godzinę wsparcia,

53,38 zł x 30 czynności = 1 601,40 zł (przy założeniu, że każda z tych czynności trwała

nie więcej niż 1 godzinę);

- przeszukanie pomieszczeń i innych miejsc na polecenie sądu w celu ustalenia miejsca pobytu osoby podlegającej przymusowemu odebraniu: stawka godzinowa – 26,69 zł x 2 policjantów = 53,38 zł za godzinę wsparcia,
53,38 zł x 600 czynności = 32 028 zł (przy założeniu, że każda z tych czynności trwała nie więcej niż 1 godzinę);
- czynność ustalenia przez Policję miejsca pobytu dziecka (na podstawie art. 19 projektu ustawy): stawka godzinowa – 26,69 zł za 1 godzinę czynności niezbędnych do wykonania ustaleń,
- czynność ustalenia przez Policję miejsca pobytu dziecka (na podstawie art. 19 projektu ustawy): stawka ryczałtowa – 20 zł,
- zebranie informacji, o które zwrócił się sąd (na podstawie art. 21 ust. 3 projektu ustawy): stawka godzinowa – 26,69 zł za 1 godzinę czynności niezbędnych do wykonania ustaleń,
- zebranie informacji, o które zwrócił się sąd (na podstawie art. 21 ust. 3 projektu ustawy): stawka ryczałtowa – 20 zł.

Zgodnie z projektem ustawy, ze wskazanych powyżej zadań całkowicie nową kategorię czynności wykonywanych przez Policję stanowią dokonywane na polecenie sądu przeszukania pomieszczeń i innych miejsc w celu ustalenia miejsca pobytu osoby podlegającej przymusowemu odebraniu. Szacunkowa liczba takich przeszukań wynosi ok. 600. Oznacza to, że w skali roku to 1,6 czynności na dzień. Należy podkreślić, że w czynności tej uczestniczy co najmniej 2 funkcjonariuszy Policji. Z uwagi na stosunkowo niewielkie koszty dokonania tego rodzaju czynności, można uznać je za wartość pomijalną w skali OSR.

Pozostałe wskazane czynności Policji wynikające z projektu ustawy nie są nowymi zadaniami, gdyż realizowane są w oparciu o obecnie obowiązujące przepisy. Niemniej projektowane przepisy z pewnością zwiększą liczbę tych czynności, co spowoduje dodanie zadań policjantom w jednostkach organizacyjnych Policji.

Dodatkowo w projekcie ustawy przewidziano wprowadzenie zmian w zakresie dodania nowych kategorii osób, o których Policja może gromadzić i przetwarzać informacje, w tym dane osobowe (art. 27 projektu). Obecnie funkcjonujące rozwiązania prawne i techniczne nie przewidują gromadzenia przez Policję informacji, w tym danych osobowych o:

- 1) osobach wskazanych we wniosku sporządzonego na podstawie art. 3 konwencji haskiej z 1980 r., które uprowadziły lub zatrzymały osobę podlegającą władzy rodzicielskiej lub pozostającej pod opieką lub osobę tę ukrywającą;
- 2) osobach zobowiązanych do wykonania postanowienia o odebranie osoby podlegającej władzy rodzicielskiej lub pozostającej pod opieką, w przypadku gdy sąd lub inny organ zwrócił się do Policji o ustalenie miejsca pobytu tej osoby;
- 3) osobach uprowadzonych lub zatrzymanych lub osobach podlegających władzy rodziciel-

skiej lub pozostających pod opieką, podlegających odebraniu na podstawie postanowienia.

Związane z powyższym niezbędne modyfikacje techniczne Krajowego Systemu Informacyjnego Policji zostaną pokryte z dotychczasowych środków i nie będą generowały dodatkowych obciążeń dla budżetu państwa.

Skutki finansowe wynikające z projektowanych regulacji nie będą miały wpływu na budżety jednostek samorządu terytorialnego. Zapewnienie opieki dzieciom skierowanym z zagranicy do polskiej pieczy zastępczej będzie bowiem zadaniem zleconym z zakresu administracji rządowej - art. 181 pkt 2a ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. *o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej* (Dz. U. z 2017 r. poz. 697, 1292 i 1428), a zatem stanowiło będzie wydatek z budżetu państwa.

Za przyjęciem, że wymienione wyżej zadanie jest zadaniem zleconym z zakresu administracji rządowej, a nie zadaniem własnym powiatu, przemawia fakt, że pomiędzy osobami umieszczanymi w pieczy zastępczej, wymienionymi w proponowanym art. 181 ust. 2a ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, a powiatem, na terenie którego te osoby zostają umieszczone, zwykle brak jest związku i więzi, o jakich można mówić w świetle art. 191 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Zgodnie z tym przepisem, wydatki na opiekę i wychowanie dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej albo rodzinnym domu dziecka, średnie miesięczne wydatki przeznaczone na utrzymanie dziecka w placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej albo interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym oraz wydatki na finansowanie pomocy na kontynuowanie nauki i usamodzielnienie ponosi powiat właściwy ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej. Jeżeli nie można ustalić powiatu właściwego ze względu na miejsce zamieszkania dziecka, właściwy do ponoszenia wydatków jest powiat miejsca jego ostatniego zameldowania na pobyt stały. Dopiero w przypadku gdy nie jest możliwe ustalenie miejsca ostatniego zameldowania dziecka na pobyt stały, właściwy do ponoszenia wydatków jest powiat miejsca siedziby sądu, który orzekł o umieszczeniu dziecka w pieczy zastępczej. Logika takiej konstrukcji przepisu opiera się na przyjęciu zasady odpowiedzialności powiatu za dziecko, które na jego terenie zamieszkiwało przed umieszczeniem w pieczy zastępczej. Jego konsekwencją jest zasada współfinansowania pobytu dzieci w pieczy zastępczej przez gminę właściwą ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej, wyrażona w art. 191 ust. 9 i 10 wyżej wymienionej ustawy.

Należy zauważyć, że wśród dzieci umieszczanych w pieczy zastępczej na podstawie orzeczenia zagranicznego sądu lub innego właściwego organu mogą być osoby nie mające obywatelstwa polskiego, które nigdy nie mieszkały na terenie Rzeczypospolitej Polskiej. W tej sytuacji zobowiązanie powiatu miejsca umieszczenia tych dzieci w pieczy zastępczej do finansowania ich pobytu w pieczy nie współgra z celem art. 191 ust. 1 i 2 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Ponadto należy zauważyć, że zgodnie z proponowanym art. 35a ust. 2 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, jeżeli sąd lub inny organ obcego państwa wska-

zał kandydatów na rodzinę zastępczą albo rodzinny dom dziecka albo określoną placówkę instytucjonalnej pieczy zastępczej, w której dziecko ma być umieszczone, sąd opiekuńczy może wydać zgodę na umieszczenie dziecka w pieczy zastępczej po uzyskaniu opinii starosty właściwego ze względu na miejsce przyszłego sprawowania pieczy zastępczej. W przypadku, gdy finansowanie pobytu dziecka w pieczy zastępczej byłoby zadaniem własnym powiatu, opinia ta – ze względów czysto finansowych – mogłaby być opinią negatywną, a to z kolei przekładałoby się na orzeczenie sądu polskiego.

Z punktu widzenia zadań jednostek samorządu terytorialnego, umieszczenie dzieci przez sądy zagraniczne w polskich instytucjach pieczy zastępczej jest zadaniem nowym, wynikającym z międzynarodowych zobowiązań Rzeczypospolitej Polskiej, co wymaga zapewnienia przez ustawodawcę źródła finansowania zadania. Zgodnie z art. 49 ust. 1 ustawy z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (Dz. U. z 2017 r. poz. 1453) „jednostka samorządu terytorialnego wykonująca zadania zlecone z zakresu administracji rządowej oraz inne zadania zlecone ustawami otrzymuje z budżetu państwa dotacje celowe w wysokości zapewniającej realizację tych zadań”.

Koszty finansowania pobytu dzieci w pieczy zastępczej będą uzależnione od liczby dzieci umieszczonych w polskiej pieczy zastępczej przez sądy państw obcych. Z danych Ministerstwa Sprawiedliwości wynika, że rocznie taka sytuacja może dotyczyć ok. 300 dzieci.

Średni koszt miesięczny utrzymania dziecka w pieczy zastępczej wyniesie ok. 2700 zł. Przyjęty do powyższej kalkulacji miesięczny koszt utrzymania dziecka w pieczy zastępczej dotyczy sytuacji umieszczenia dziecka przede wszystkim w formach rodzinnych i placówkach opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego. Należy przy tym uwzględnić, że rodziny zastępcze i placówki przyjmujące dziecko w sytuacjach, o których mowa w projekcie omawianej regulacji (za wyjątkiem umieszczenia u krewnych) winny posiadać niejednokrotnie wyższe kwalifikacje niż inne rodziny zastępcze. Wówczas naturalny jest wzrost kosztów utrzymania z uwagi na specjalne wymagania stawiane opiekunom zastępczym i wzrost poziomu ich wynagrodzenia. Zauważyć należy także, że dla części takich dzieci umieszczenie w Rzeczypospolitej Polskiej będzie niejednokrotnie pierwszym pobytem w Rzeczypospolitej Polskiej, a to wymaga szczególnych warunków adaptacji, zatem również będzie skutkować wzrostem kosztów utrzymania dziecka.

W oparciu o powyższe dane można zatem wskazać, że średni koszt utrzymania dziecka umieszczonego w polskiej pieczy zastępczej przez sąd państwa obcego wyniesie ok. 9,72 mln zł rocznie.

7. Wpływ na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym funkcjonowanie przedsiębiorców oraz na rodzinę, obywateli i gospodarstwa domowe

		Skutki						
Czas w latach od wejścia w życie zmian		0	1	2	3	5	10	Łącznie (0-10)
W ujęciu pieniężnym (w mln zł,	duże przedsiębiorstwa							
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw							

ceny stałe z r.)	kwota netto wynagrodzeń obywateli zatrudnionych na nowych etatach sędziowskich		0,83	0,94	0,99	1,11	1,45	11,44
	kwota netto wynagrodzeń obywateli zatrudnionych na nowych etatach urzędników sądowych		0,43	0,48	0,49	0,52	0,58	5,20
W ujęciu niepieniężnym	duże przedsiębiorstwa							
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw	Test MŚP stosownie do zapisów art. 1 ustawy z dnia 26 stycznia 2017 r. o zmianie ustawy o swobodzie działalności gospodarczej (Dz. U. z 2017 r. poz. 460) Przedmiotowy projekt nie zawiera regulacji dotyczących majątkowych praw i obowiązków przedsiębiorców lub praw i obowiązków przedsiębiorców wobec organów administracji publicznej, a zatem nie podlega obowiązkowi dokonania oceny przewidywanego wpływu proponowanych rozwiązań na działalność mikro, małych i średnich przedsiębiorców, stosownie do zapisów ustawy z dnia 26 stycznia 2017 r. o zmianie ustawy o swobodzie działalności gospodarczej (Dz. U. z 2017 r. poz. 460).						
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe	Poprawa skuteczności wykonywania orzeczeń w przedmiocie nakazania powrotu dziecka za granicę lub odmowy takiego powrotu. Wprowadzenie przymusu zastępstwa uczestników postępowania w sprawach regulowanych w wyżej wymienionym akcie prawnym przez adwokatów lub radców prawnych.						
	Służba kuratorska i Policja	Wprowadzenie regulacji uprawniających służbę kuratorską przeprowadzania wywiadu środowiskowego w przedmiotowych kategoriach spraw oraz poszerzenie uprawnień Policji do gromadzenia danych o określonych osobach może spowodować dodatkowy nakład pracy dla tych służb.						

Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń	Wyплаты wynagrodzeń dla 21 osób zajmujących nowoutworzone stanowiska w sądach powszechnych obrazuje poniższa tabela:												
	<i>w mln. zł</i>												
		2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	łącznie
kwota netto wynagrodzeń obywateli zatrudnionych na nowych etatach sędziowskich	0	0,83	0,94	0,99	1,05	1,11	1,17	1,23	1,30	1,37	1,45	11,44	
kwota netto wynagrodzeń obywateli zatrudnionych na nowych etatach urzędników sądowych	0	0,43	0,48	0,49	0,50	0,52	0,53	0,54	0,56	0,57	0,58	5,20	

8. Zmiana obciążeń regulacyjnych (w tym obowiązków informacyjnych) wynikających z projektu

nie dotyczy

Wprowadzane są obciążenia poza bezwzględnie wymaganymi przez UE (szczegóły w odwróconej tabeli zgodności).

tak
 nie
 nie dotyczy

zmniejszenie liczby dokumentów
 zmniejszenie liczby procedur
 skrócenie czasu na załatwienie sprawy
 inne:

zwiększenie liczby dokumentów
 zwiększenie liczby procedur
 wydłużenie czasu na załatwienie sprawy
 inne:

Wprowadzane obciążenia są przystosowane do ich elektroniczności.	☐ tak ☐ nie ☒ nie dotyczy
--	---

Komentarz:

Zwiększenie uprawnień Ministra Sprawiedliwości jako organu centralnego, a także wprowadzenie obowiązku udzielania przez sądy i urzędy stosownych informacji.

9. Wpływ na rynek pracy

Projektowana regulacja nie wpłynie na rynek pracy.

10. Wpływ na pozostałe obszary

środowisko naturalne
 sytuacja i rozwój regionalny
 inne:

demografia
 mienie państwowe

informatyzacja
 zdrowie

Omówienie wpływu

Projekt nie będzie oddziaływał na przedmiotowe obszary.

11. Planowane wykonanie przepisów aktu prawnego

W okresie sześciu miesięcy od dnia ogłoszenia.

12. W jaki sposób i kiedy nastąpi ewaluacja efektów projektu oraz jakie mierniki zostaną zastosowane?

Projekt może zostać poddany ewaluacji w oparciu o między innymi następujące mierniki:

1. Liczba wniosków na podstawie rozporządzenia Rady (WE) nr 2201/2003 i konwencji haskiej z 1996 r., skierowanych do organu centralnego – Ministra Sprawiedliwości.
2. Liczba postępowań w sprawach o odebranie osoby podlegającej władzy rodzicielskiej lub pozostającej pod opieką, prowadzonych przez sądy okręgowe.
3. Odsetek apelacji w ww. postępowaniach skierowanych do Sądu Apelacyjnego w Warszawie oraz ilość skarg kasacyjnych od orzeczeń w sprawach, o których mowa w pkt 2, skierowanych do Sądu Najwyższego.

Ze względu na charakter regulacji oraz okresy agregowania danych statystycznych, ewaluacja może zostać przeprowadzona nie wcześniej niż po pełnym roku kalendarzowym obowiązywania regulacji.

13. Załączniki (istotne dokumenty źródłowe, badania, analizy itp.)

<https://www.hcch.net/en/instruments/conventions/publications1/?dtid=42&cid=24> – Profile krajów będących stronami Konwencji haskiej.